

Herwig Lerouge

Minister Magnette vindt in Vlaanderen geen uitgever. Vreemd.

Minister Magnette vindt in Vlaanderen geen uitgever. Vreemd. Paul Magnette, de PS-minister van Energie, heeft voor zijn boek Heil en onheil van het nationalistische gedachtegoed¹ geen uitgever gevonden in Vlaanderen. De toon was naar verluidt te antinationalistisch. Dat zegt meer over het intellectueel klimaat in Vlaanderen dan over het boek. Want voor wie niet behoort tot het Vlaamse heil dat pal achter De Wever staat, zet Magnette wel een heel grote stap in de richting van het nationalisme, het Waalse en Brusselse wel te verstaan.

Magnette onderkent de "nood aan een nationaal (hij bedoelt hier niet "federaal" maar "nationalistisch") kader. Zonder dat kader "ontstaat een schadelijk gevoel van verlies van referentiepunten en van ontsporing. (...) Ik durf zelfs erkennen dat een vernieuwd vertrouwen in het nationaal model noodzakelijk is om te verhinderen dat het nationalisme het monopolie wordt van de neo-nationalisten."²

Ware het niet dat we sinds een jaar alleen maar politieke spelletjes spelen, dan was er nu applaus gekomen op de banken van de N-VA. Magnette vervult een hartewens van De Wever. In zijn debat met antinationalist Verhofstadt had die er zich over verheugd dat zijn gedachtegoed ook bij "progressieve nationalisten" als de socioloog Craig Calhoun was doorgedrongen.³ En ook N-VA'er Peumans, Vlaams parlementsvoorzitter had op 11 juli vorig jaar de "de Waalse regionalisten" opgeroepen "om ook Wallonië meer armslag te geven en te ijveren voor meer staatsvorming en een Waalse natiestaat."⁴

En dat is precies wat Magnette zich vandaag tot taak stelt. Na een jaar politieke crisis zijn er heel wat taboes gesneuveld, vooral aan Franstalige kant en wel bij de PS. Natuurlijk wil de grootste Franstalige partij de sociale zekerheid nog altijd federaal houden. Maar dat wordt steeds inhoudslozer want op 1 jaar tijd heeft de PS al de kinderbijlagen, een deel van de werkloosheidsuitkeringen en de gezondheidszorg in de etalage gezet voor verkoop aan de gewesten. Ook fi scale autonomie is bespreekbaar geworden. En het heeft er alle schijn van dat de PS nu haar rijzende ster een boek heeft laten schrijven om van de "toegevingen om erger te voorkomen" nu een sluitende doctrine te maken.

Magnette vraagt de progressieven meer begrip voor het nationalisme dat volgens hem ontgaan kan worden van zijn conservatieve kantjes. De "vooruitgang staat nu aan de kant staat van de regio's van voor de opkomst van de moderne naties. Ze worden gezien als een schuilplaats tegen de dominantie van de centraliserende staten en het massakapitalisme.⁵ Hij weet wel dat bij de progressieven nationalisme een kwalijke geur heeft. Maar hij roept op "verder te kijken dan de karikaturen die het nationalisme vereenzelvigen met fascisme en oorlog. Want nader onderzoek kan aan het licht brengen dat het een progressief en emancipatorisch karakter heeft."⁶

België« reddten door sterke regio's?

Magnette werft "voor een vernieuwd vertrouwen in het nationaal model om te verhinderen dat het nationalisme het monopolie wordt van de neo-nationalisten". Hij wil ook de Waalse arbeidersbeweging in die richting meetrekken. "Alle lagen van de bevolking, hebben recht op hun nationale identiteit", zegt hij.⁷ Het Vlaams nationalisme werkt, sinds de staatshervorming en met de inzet van het Vlaamse staatsapparaat, aan een Vlaamse nationale identiteit met allerlei symbolen: vlag, nationale feestdag, volkslied. De Belgische kust wordt de Vlaamse en de populaire popgroep Clouseau moet ophouden met Leve België« te zingen. Eindstation is de Vlaamse natiestaat, voor sommigen binnen een confederalistisch België«, voor anderen onafhankelijk. Die operatie is zelfs in Vlaanderen niet zo vanzelfsprekend. Tot groot verdriet van Jan Peumans.

Die zei op 11 juli 2010 nog dat "de Vlaamse deelstaat er naar streeft om dat gebrek aan identiteit op te vullen. (â€) Maar het besef van gemeenschappelijke belangen is nog niet voldoende doorgedrongen om de gehele bevolking te overtuigen."⁸

Hieruit blijkt ook hoe bedrieglijk het argument van Magnette is dat Vlamingen zich in de eerste plaats Vlaming voelen terwijl Walen en Brusselaars zich vooral Belg voelen. Magnette doet het ontwikkelingspotentieel van een antinationalistische tegenstroom in Vlaanderen in enkele meewarige zinnen af. Het is alsof de PS in het zuiden liever het idee verspreidt dat Vlaanderen in grote mate nationalistisch en separatistisch is om haar eigen zwenking naar het nationalisme te rechtvaardigen.

De hele operatie van Magnette staat in het teken van het "redden van België" dank zij drie sterke deelstaten met ruime bevoegdheden en een eigen nationaal gevoel. Magnette: "Een evenwichtige staatshervorming veronderstelt dat Walen en Brusselaars een gevoel van identiteit verwerven want in een staat met meerdere nationaliteiten gekoppeld aan de deelstaten, moet de verbondenheid tot de nationaliteit overal even sterk zijn opdat de centrale staat, die door allen als een neutraal gegeven wordt ervaren, goed zou kunnen functioneren."⁹

Magnette wil dus België « redder door "in de deelstaten de verbondenheid tot de nationaliteit overal even sterk te maken opdat de centrale staat, die door allen als een neutraal gegeven wordt ervaren, goed zou kunnen functioneren".¹⁰ Door het nationalisme in alle gewesten aan te wakkeren zou het land sterker worden. De logica van de staatshervormingen gaat sinds 1970 eenzijdig in de richting van meer autonomie voor de gewesten en gemeenschappen. Met wat nu op de onderhandelingstafel ligt zou dat nog veel verder gaan. België « blijft achter als een lege doos. Het versterken van het nationaal gevoel en de autonomie van de regio's die Magnette voorstelt kan enkel een nieuwe stap zijn naar de ontbinding van het land. Want in de voorstellen van Magnette zit er niet een maatregel die in de richting van meer samenwerking gaat. Geen federale kieskring, niets.

Meer Vlaanderen en Wallonië « als uitweg uit de crisis?

En dan het argument van de "regio's van voor de huidige staten" als schuilplaats tegen de dominantie van de centraliserende staten en het massakapitalisme. De "regio's van voor de moderne naties", dat zijn de ethnisch homogene feodale graafschappen, hertogdommen enz. Laten we gemakshalve even terzijde dat noch Vlaanderen, noch Wallonië « in hun huidige grenzen ooit als regio's hebben bestaan.

De Vooruitgroep, een groep van Vlaamse academici en intellectuelen schrijft: "Het Europa van de regio's verbergt een strategie om tussen de gewesten de concurrentie voor investeringen, grijze materie, belastingbetalers en toeristen op te drijven. Deze concurrentiestrijd wordt gevoerd met door de overheid betaalde investeringen in transport, met belastingvoordelen en lage sociale lasten voor de bedrijven, met stads- of regiomarketing. In dat proces moeten niet alleen bedrijven, maar ook individuen en zelfs steden en regio's met elkaar concurreren."¹¹

Neem nu de concurrentie in de vennootschapsbelasting. Die is er nu al op Europees vlak en leidt tot een kettingreactie van belastingverlagingen op de bedrijfswinsten. Daardoor geraakt de overheid in ademnood. De openbare diensten, die veel mensen tewerkstellen, zijn de eerste verliezers wanneer de overheid te weinig inkomsten heeft. Het onderwijs, het openbaar vervoer, de openbare werken enzovoort moeten het dan met minder doen. Banen komen in het gedrang. Een fi scale concurrentie tussen de regio's zal dat nog versterken en nog sneller leiden tot delokaliseringen. Als bedrijven aan de rand van een gewest zien dat de aanslagvoet een paar kilometer verder lager is, zullen ze in de verleiding komen zich daar te gaan vestigen. De Europese vakbeweging wil daarom deze neerwaartse spiraal een halt toeroepen en pleit voor een Europese aanpak, bv. een minimumbelasting, geldend voor de vennootschapsbelasting in alle Europese landen.

De beperkte regionalisering in België en de concurrentie tussen de gewesten op economisch vlak maakt nu al duidelijk: VIA-plan Vlaanderen tegen Marshallplan, wie zal het gulst geschenken uitdelen om kandidaat multinationals op zijn grondgebied te krijgen? Wie zal de laagste sociale lasten hebben, wie biedt de laagste lonen aan. Nu al kan je Waals minister André Antoine horen pochen dat er in Wallonië meer werklozen geschorst werden dan in Vlaanderen. En ook ministerpresident Rudy Demotte (PS) prijst de aantrekkingskracht van Wallonië voor de multinationals omwille van de subsidies (Marshallplan) en de goedkope industriezones (en in sommige gevallen nagenoeg gratis terreinen die op kosten van de gemeenschap gesaneerd werden).

Maar misschien ligt precies daar de kern van oproep naar meer Waalse fi erheid bij de nieuwe PS. Nationalisme als middel om de werkende mensen achter hun Vlaamse of Waalse patroons te laten marcheren in de strijd voor de Europese titel van het meest competitieve graafschap in een feodaal Europa. Dat heet dan nationale solidariteit. Die gaat natuurlijk altijd in dezelfde richting. Neem nu de belastingen. Jan met de Vlaamse pet betaalt zich blauw maar de vijf rijkste Vlaamse families, goed voor een fortuin van meer dan 25 miljard euro, betalen op hun vermogen geen frank. Hun bedrijven behoren tot de Belgische Top 500 met de grootste winsten. Daarop betalen ze gemiddeld een belastingtarief van ... 3,76 %. AB InBev dreef de solidariteit met de gewone Vlaming zelfs zover dat het ondanks deze winsten honderden mensen op straat zette.

Hetzelfde geldt voor het Marshallplan. De positieve neerslag van het miljard euro geschenken voor de tewerkstelling is zeer betwistbaar. In april 2009 waren er officieel 27.239 banen bijgekomen of zouden er bijkomen. Met 10.991 betrokken bedrijven betekent dat 2 jobs per bedrijf. Grote bedrijven die meesnoepen van het Plan danken zelfs af: Sonaca (Gosselies), UCB, AGC Europe. En het Marshallplan is ook een aanval tegen de vakbonden en de stakingen. Want Wallonië aantrekkelijk maken voor de multinationals, betekent hen ook een rustig sociaal klimaat garanderen. Zo is PS-minister Marcourt tussengekomen tegen de

strijd van de arbeiders van AGC Splintex. Elio Di Rupo heeft indertijd een waakzaamheidscomité opgericht om iedere staking te voorkomen of zo snel mogelijk te beëindigen.

De linkse partijen in het Parlement, zowel die van het noorden als van het zuiden van het land, volgen een strategie die gevaarlijk is voor de werkende mensen. Zij staan nu voor een dilemma. Aan Nederlandstalige kant ging de SP.A zeer ver mee op de weg van het Vlaams-nationalisme. Ze gaf wel voorzichtige kritiek op de "excessen" van het nationalisme maar nooit op de logica zelf van een staatshervorming met een egoïstische en neoliberale filosofie. Nu gaat de PS het pad van het nationalisme op. Dat is dramatisch voor de arbeidersbeweging.

Verder bruggen bouwen is de enige mogelijke reactie. Elke dag in de vakbonden en andere organisaties. In Vlaanderen is het nodig het Vlaamse nationalisme te bevechten, in Wallonië het Waalse nationalisme, in Brussel het Brusselse. Magette citeert ietwat meewarig François Mitterrand die zei: "Nationalisme is oorlog". Maar hij trekt duidelijk een heel andere conclusie met de ontwikkeling van een eigen regionaal nationalisme.

6 mei 2011

1. Paul Magonette, *Grandeur et misère de l'idée nationale*, Luc Pire, 2011. Nederlandse uitgave is beschikbaar als e-book. Zie: <http://www.amazon.com/Onheil-nationalistische-GedachteGoed-French-ebook/dp/B004Z9LIVC>.
2. Paul Magonette, *Heil en onheil van het nationalistische gedachtegoed*, p. 26.
3. Bart De Wever, "Identiteit in tijden van Expeditie Robinson", *De Standaard*, 2 maart 2010. Zie: <http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=3L2MPVC6&word=Craig+Cal+houn>
4. Jan, Peumans, *Identiteit en autonomie*, Toespraak 11 juli 2010, p. 7. http://www.vlaamsparlement.be/vp/pdf/20102011/toespraken/20100711_11julitoespraak_identiteit_en_autonomie.pdf.
5. Paul Magonette, *Op.cit.*, p. 19.
6. Paul Magonette, *Op.cit.*, p. 19.
7. Paul Magonette, "Ik hou wel een beetje van bagarre", (interview), *De Standaard*, 30 april 2011.
8. Jan Peumans, *Identiteit en autonomie*, Toespraak 11 juli 2010, p. 6. http://www.vlaamsparlement.be/vp/pdf/20102011/toespraken/20100711_11julitoespraak_identiteit_en_autonomie.pdf.
9. Paul Magonette, *Heil en onheil van het nationalistische gedachtegoed*, p. 67.
10. *Idem*.
11. Vooruitgroep, *Een progressieve gemeenschap heeft meerdere grenzen*, p. 2. <http://vooruitgroep.wdfi les.com/local--files/teksten/SAMPOL.pdf>.